

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Kvarnstenens skola

Läsår 2017-2018

Antagen
Mariestad
2017-10-05

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder.....	5
2.1 Undersök.....	5
2.2 Analysera.....	5
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	5
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet).....	6
3.1 Barns/elevs delaktighet.....	7
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	7
3.3 Medarbetares delaktighet.....	7
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling.....	7
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår ..	8
5.1 Följ upp och utvärdera.....	8
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder.....	9
6. Referenser.....	10
7. Bilagor.....	11
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	11
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	14
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	16

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Kvarnstenens plan för att främja trivsel och goda relationer grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Kartläggningen visar att det förekommer kränkande handlingar både verbala och fysiska och att dessa skett i den fria leken (raster) och i samband med kravsituationer (lektioner). Uppmätta värden gällande trygghet ligger årskurs 2 på 100 % (14 av 17 elever har svarat) och årskurs 5 på 95 % (20 av 24 elever har svarat).

2.2 Analysera

Att vi inte uppnår 100 % som resultat gällande trygghet på enheten kan vi se en koppling till elevers höga ljud med kränkande språk både vid den fria leken oh i klassrumssituation. Vi behöver fortsätta med att främja trivsel och goda relationer. Vi behöver fortsätta med att utveckla det normkritiska perspektivet hos all personal på enheten för att i högre grad kunna arbeta främjande.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Enkäter	En gång per termin	Förstelärare Sandra Pettersson
Trygghetsvandring	Vid hösttermins skolstart	Respektive klasslärare
Elevråd – klassråd	En gång i månaden	Rektor och klasslärare

Utvecklingssamtal med IUP	En gång per termin	Respektive klasslärare
Mitterminskonferens	En gång per termin	Rektor
EHT	En gång i veckan	Rektor
Kartläggning av		

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Incidentrapporter		
Fler vuxna ute på raster, särskilt på utsatta ställen	Vid höstterminens start	Rektor
Planerade rastaktiviteter	Vid höstterminens start	Pedagogerna
Vänskapsdagar utifrån särskild plan	Löpande under läsåret	Pedagogerna
Elevhälsosamtal	Fortlöpande under läsåret	Skolsköterska
Bussvårdar	Varje busstur	Pedagogerna
Duschdraperier i omklädningsrummen	Från höstterminens start	Vaktmästare
Fadderaktiviteter	Fortlöpande under året	Pedagogerna

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna deltar i klassråd, städråd och fritidsråd. Vidare deltar de vid föräldramöten och utvecklingssamtal. Återkommande åldersintegrerade friluftaktiviteter som utflykter och friluftsdagar, fadderverksamheten och Vänskapsdagarna ger ytterligare tillfällen för alla att vara delaktiga.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Utvecklingssamtal, föräldramöten, information via skolans hemsida, InfoMentors information samt att alla vårdnadshavare är välkomna att besöka skolan.

3.3 Medarbetares delaktighet

APT-konferenser, K-dagar håller styrdokumentet ständigt levande.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

Skolans anmälningsskyldighet omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det kan ske på skoltid, fritid och/eller via digitala medier. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarligt en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen.

Utredningsskyldigheten är också oberoende av om det förelåg en avsikt att kränka eller inte. Skyldigheten att utreda föreligger även om vårdnadshavare eller elev uppger att de inte vill att händelsen ska utredas. Det är viktigt att de enskildas upplevelser av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Utredningens omfattning och exakta metod måste anpassas till varje enskilt fall.

Personal vid skola som upplever oro eller får kännedom om att en elev har, eller anser sig ha, blivit utsatt för diskriminering och/eller kränkande behandling är skyldig att omgående anmäla detta till rektor på blankett ”Anmälan till förskolechef/ rektor vid diskriminering och kränkande behandling”.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever:

1. Samtal med den som blivit utsatt. Ansvarig: Pedagog
2. Samtal med andra som sett eller vet något. Ansvarig: Pedagog
3. Samtal med den/de som utfört handlingen. Ansvarig: Pedagog för alla inblandade elever.

4. Vårdnadshavare till inblandade elever informeras skyndsamt. Ansvarig: Pedagog.
5. Samtalen dokumenteras på blankett: "Anmälan till rektor/förskolechef." som finns på skolans/kommunens intranät Ansvarig: Pedagog
6. Blanketten lämnas till rektor: Ansvarig: Pedagog.
7. Rektor utreder ärendet i samarbete med berörd personal och följer mallen: Utredning vid kränkande behandling som finns på skolans/kommunens intranät. Denna kontakt tas av ansvarig rektor.
8. Rektor anmäler händelsen till huvudmannen via blankett: Rapport till huvudmannen vid diskriminering och/kränkande behandling? Ansvarig: Rektor
9. Återkoppling sker till samtliga berörda. Ansvarig: Rektor.

Rektor analyserar i samarbete med berörd personal utifrån utredningens resultat vilka åtgärder som behöver vidtas för att förhindra fortsatta kränkningar och upprättar ett åtgärdsprogram. Rektor följer upp och analyserar resultatet av genomförda åtgärder. Vid behov sker möte med berörda parter, elever, vårdnadshavare och personal om ytterligare åtgärder utifrån analys skall vidtas.

Misstänkt brott anmäls till sociala myndigheter och/eller polis.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Uppföljning och utvärdering avseende föregående läsårs undersökning och analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Föregående års plan har utvärderats under läsårets gång genom sammanställning/analys av "temperaturtagning", i form av trivselenkät, i varje klass, 2 ggr per termin alltså vid totalt 4 stycken mätningar.

Kartläggningen visar att det förekommer kränkande handlingar både verbala och fysiska och att dessa skett i den fria leken (raster) och i samband med kravsituationer (lektioner). Uppmätta värden gällande trygghet ligger årskurs 2 på 100 % (14 av 17 elever har svarat) och årskurs 5 på 95 % (20 av 24 elever har svarat).

Att vi inte uppnår 100 % som resultat gällande trygghet på enheten kan vi se en koppling till elevers höga ljud med kränkande språk både vid den fria leken och i klassrumssituation. Vi behöver fortsätta med att främja trivsel och goda relationer. Vi behöver fortsätta med att utveckla det normkritiska perspektivet hos all personal på enheten för att i högre grad kunna arbeta främjande.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Fler styrda rastaktiviteter	ja	Vår upplevelse är att klimatet mellan elever blir lugnare. Konceptet behöver utvecklas vilket har påbörjats.
Fler rastvärdar	ja	Vuxna nära eleverna upplevs lugna klimatet.
Vänskapsdagar/samarbeten mellan klasser	ja	Vi upplever att åtgärden är gynnsam för elevernas sammanhållning och trygghet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.